

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK

Utredare

Ani Aslan

SOCIALNÄMNDEN

2022-06-14

Fast omsorgskontakt i hemtjänsten

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna införandet av ny insats, *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten* från och med den 1 juli 2022 i enlighet med ny bestämmelse i socialtjänstlag (2001:453).

Sammanfattning

Riksdagen har den 4 maj 2022 beslutat, att införa en ny bestämmelse i socialtjänstlag (2001:453) SoL, med anledning av prop. 2021/22:116, *En fast omsorgskontakt i hemtjänsten*. Bestämmelsen innebär krav på att den som har insats i form av hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart onödigt. Lagändringen träder i kraft 1 juli 2022.

Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatser verkställs. Riksdagen har även beslutat att bara den som har bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska enligt 4 kap. 5 a § patientsäkerhetslag (2010:659) får utses till fast omsorgskontakt.

Utifrån kommande lagändring föreslås att en ny insats införs inom hemtjänsten. Den nya insatsen *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten* ska integreras i hemtjänstens ersättningsmodell.

Ärendet

Bakgrund

Riksdagen har den 4 maj 2022 beslutat, att införa en ny bestämmelse i socialtjänstlagen (2001:453) SoL, med anledning av prop. 2021/22:116, *En fast*

omsorgskontakt i hemtjänsten. Bestämmelsen innebär krav på att den som har insats i form av hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart onödigt. Lagändringen träder i kraft 1 juli 2022.

Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatser verkställs. Från och med den 1 juli 2023 krävs att den som utses till fast omsorgskontakt ska ha yrkestiteln undersköterska enligt bestämmelserna i 4 kap. 5 a § patientsäkerhetslag (2010:659).

Nya paragrafer i socialtjänstlagen

4 kap. 2 b § SoL (gäller från och med den 1 juli 2022)

Den som har hemtjänst med stöd av 1 eller 2 a § ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövt. Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatsen verkställs.

3 kap. 3 d § SoL (gäller från och med den 1 juli 2023)

I verksamhet enligt denna lag får endast den som har ett sådant bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska som avses i 4 kap. 5 a § patientsäkerhetslag (2010:659) utses till fast omsorgskontakt.

Målgrupp

De som omfattas av kravet är personer som är beviljade hemtjänst enligt 4 kap 1 § och 2a § SoL. Erbjudandet, som är frivilligt att anta för den enskilde, omfattar inte brukare som endast är beviljad hemtjänst i form av trygghetslarm och/eller serviceinsatser. Insatsen ska omfatta även personer under 65 år som har hemtjänst.

Uppdrag som fast omsorgskontakt inom hemtjänsten

Omsorgsarbete är en central del i uppdraget som fast omsorgskontakt. Det innebär att den fasta omsorgskontakten kan behöva utföra beviljade hemtjänstinsatser, vilket innefattar serviceinsatser, personlig omvårdnad och att vid behov föra social dokumentation. Andra viktiga uppgifter är att planera och följa upp omsorgen och samordna insatser. Det kan handla om att upprätta och revidera omsorgstagarens genomförandeplan (plan för hur stödet ska utformas). Det kan också handla om att informera och samverka med anhöriga, närstående, arbetslaget och andra aktuella yrkesgrupper som är delaktiga i den äldres vård och omsorg. I uppdraget kan även ingå att delta i uppföljningsmöten med

biståndshandläggare samt delta i samverkan när det gäller den individuella plan som enligt 2 kap. 7 § SoL och 16 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) ska upprättas när den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården. Det kan därutöver handla om andra tvärprofessionella möten.

En fast omsorgskontakt ska utses om det inte bedöms vara uppenbart obehövligt. Utrymmet för avsteg från den skyldigheten är mycket begränsat. Exempel på undantagssituationer kan vara omsorgstagare som endast har trygghetslarm, matdistribution eller hjälp med städning eller inköp. Emellertid ska inte typen av eller antalet insatser avgöra om en fast omsorgskontakt behöver erbjudas eller inte. Skyldigheten att erbjuda en omsorgskontakt ska även gälla för personer som är yngre än 65 år.

Undersköterska som fast omsorgskontakt

Behoven hos omsorgstagare med hemtjänst är ofta komplexa och omfattande vilket ställer särskilda krav på kompetens för att den som utses till en fast omsorgskontakt ska kunna utföra sitt arbete på ett tryggt och säkert sätt.

Omsorgskunskap är ett annat centralt kompetensområde för den fasta omsorgskontakt. Det avser hur omsorgen ska ges och utformas utifrån omsorgstagarens individuella och föränderliga behov. Det omfattar både personlig omvårdnad och service. I det ingår också att ha kunskap om hur funktionstillståndet kan bevaras eller förbättras och hur man kan tillvarata omsorgstagarens egna förmågor. Även kompetens inom vardagsrehabilitering är viktig.

Vidare är det av central betydelse att den fasta omsorgskontakten har medicinska kunskaper om sjukdomar och diagnoser samt kompetens för att utföra hälso- och sjukvårdsuppgifter efter anvisning eller delegering från hälso- och sjukvården.

Slutligen krävs även dokumentationskunskap, tillräckliga kunskaper i det svenska språket för att kunna tala, läsa, skriva och förstå samt kunskaper om teknik i vardagen och hur dessa kunskaper kan användas på ett adekvat sätt i omsorgsarbetet.

Tillsvidareanställd med yrkestiteln undersköterska får utses att vara fast omsorgskontakt, trots att han eller hon inte har fått bevis enligt patientsäkerhetslagen om rätt att använda yrkestiteln undersköterska, dock längst fram till och med den 30 juni 2033.

Ny insats i Täby kommun - fast omsorgskontakt

Lagändringen innebär behov av justering av hemtjänstinsatser med ett utökat uppdrag för utförare av hemtjänst i Täby kommun. Med anledning av det behöver en ny insats införas och integreras med hemtjänstens ersättningsmodell.

Fast omsorgskontakt ska vara en del av den verksamhet som verkställer hemtjänstinsatser och ska följas upp liksom den övriga hemtjänstinsatsen. Med anledning av det föreslås att Täby kommun inför en ny insats inom hemtjänsten, *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten*.

Personer inom målgruppen erbjuds insats *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten*. Om den enskilde tackar ja till insatsen lämnas beställning hos vald utförare. Den fasta omsorgskontakten utses inom hemtjänstgruppen och utför de uppgifter som normalt ingår i uppdraget kring brukaren. Därutöver ska den fasta omsorgskontakten ha ett särskilt ansvar för den samverkan som behövs kring brukaren (t ex med anhöriga, närstående, kollegor, andra yrkesgrupper) samt hjälpa brukaren att upprätthålla kontakter. Den fasta omsorgskontakten har en namngiven ersättare.

Oavsett om brukaren väljer att tacka ja till fast omsorgskontakt eller ej, ska han eller hon ha en kontaktman enligt nu gällande kontraktsvillkor.

Leverantörens uppdrag

Förutsatt att socialnämnden godkänner om att införa *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten*, förs beskrivning av den nya insatsen in i de insatskategorier som gäller för hemtjänsten. Leverantörer ersätts på samma sätt som för övriga insatser, dvs. genom inrapporterad och godkänd insats i verksamhetssystem.

För befintliga leverantörer gäller att de enligt kontraktsvillkoren ska vara väl förtrogna med och följa vid var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Eftersom *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten* baseras på en förändrad lagstiftning avseende uppdraget att utföra hemtjänst, behöver leverantörernas kontrakt inte kompletteras.

Ekonomiska överväganden

Den kommunala finansieringsprincipen syftar till att ge kommuner adekvat finansiering när staten ålägger dem nya uppgifter. Med det menas att

kommunerna ska få finansiering vid statligt beslutade reformer som varken är under- och överfinansierade.

Förslaget till införandet av *Fast omsorgskontakt i hemtjänsten* ska finansieras genom *Allmänna bidrag till kommuner* som beräknas täcka ökade kostnader som tillkommer med fast omsorgskontakt som motsvarar 1,9 mnkr.

Claes Lagergren
Socialchef

Bilagor

- Proposition *En fast omsorgskontakt i hemtjänsten* (2021/22:116)

Expedieras

Avdelningschef Marie Tid

Avdelningschef Camilla Wass

Utredare Ani Aslan